

06 Vastgepind

-maar naar zijn zeggen bevond hij zich toen niet in of vlak bij Deventer, maar belde hij op de snelweg A28, waarschijnlijk nabij de afslag 't Harde, vanuit zijn auto-

BRANDMERKEN.....	1
HET GEKNOEI.....	2
PROBABLE CAUSE.....	3
BEWIJSGARING.....	4
STORINGEN?.....	7
IN 16 SECONDEN OP WEG NAAR DE CEL(L).....	8
VERWARRING TEN TOP.....	10
HARDLEERS.....	12
VOOR SPEK EN BONEN.....	14
RECHT VAN VERWEER.....	17
BAS HAAN.....	19
DE TWEE-SECONDEN-REGEL.....	22

Vrijdag 19 november 1999 was een zwarte dag in het leven van Louwes, misschien wel de zwartste. Hij was met een smoesje naar het politiebureau gelokt en vastgezet. Daar was uiteraard wel wat aan voorafgegaan, want helemaal rechteloos ben je natuurlijk niet in Nederland. Slechts een beetje. Wat had de recherche in handen? DNA? Nee, daar was destijds in de provincie nog nauwelijks sprake van. Vingerafdrukken dan? Ja, die speelden daadwerkelijk een rol. Maar geen duidelijke rol, want Louwes had al in het eerste gesprek verklaard, dat hij op 23 september bij het latere slachtoffer op visite was geweest.

Wat wel bijzonder was, was dat de vingerafdrukken van Louwes in het systeem zaten. Dat deed op zijn minst de wenkbrauwen fronsen. Louwes bleek al eerder met de politie in aanraking geweest te zijn!

Brandmerken

Die kwestie moet hier maar eens geadresseerd worden. Het ging om een kwestie, die jaren geleden had gespeeld bij Louwes' oude werkgever. Deze had aangifte gedaan, waarop de aanklacht tegen Louwes werd geseponeerd. Wij mogen er daarom vanuit gaan, dat de versie, die Louwes gaf wel zal hebben geklopt. Zijn versie was, dat hij vond, dat zijn werkgever niet eerlijk was tegenover een cliënt van Louwes, waarop Louwes besloot de cliënt te helpen. De werkgever pikte dit niet en diende een aanklacht in. Zo kwamen Louwes' vingerafdrukken in het systeem. En eenmaal erin, betekent er niet meer uit, ongeacht de afloop. Een vorm van brandmerken dus. Het begin dus van het proces, om Louwes in het pak te naaien. Vreemd trouwens, dat een in wezen civielrechtelijk conflict leidde tot een vorm van strafblad, want daarvan was hier de facto sprake van. Of de regels deugen niet, of iemand ging hier over de scheef. Zou toch uitgezocht moeten worden.

Wat was er meer? Eigenlijk was er niet zoveel meer. Er was een zogenaamd moordwapen, maar dat was (nog) niet aan Louwes gelinkt, ook al had de recherche nog zo zijn best gedaan.

Er was een transactie bij de bank, die later als onhandig zou worden afgedaan, maar eigenlijk geen enkel houvast bood. Er was een poging van Louwes, de verzekeringsmaatschappij tot uitkering te dwingen. Dat was zelfs zijn plicht als executeur-testamentair met recht van bezit. Eigenlijk had de verzekeringsman op het matje moeten worden geroepen, want hij dwarsboomde een legale actie van Louwes. En hij dreigde ermee een buitenstaander in te schakelen, die door de overledene juist buitenspel was gezet. Over 'laatste wil' gesproken...

En tenslotte had Louwes gelogen. Althans volgens de politie. Want Louwes had verteld, dat hij van Utrecht naar Lelystad was gereden en onderweg had gebeld met zijn mobieltje. En dat gesprek van

dat mobieltje had de politie nagetrokken. En dat had opgeleverd, dat Louwes uit Deventer had gebeld, of all places. Tenminste, hij had via de zendmast in Deventer gebeld.

De aanleiding was heel wrang, want het Bureau Technische Ondersteuning had zitten knoeien en Louwes had zijn hulp aangeboden bij het zoeken van een fout. Louwes had aangeboden de KPN te bellen, om na te gaan of het onderhavige telefoontje was gepleegd op de 23^e, zoals hij zelf had gesteld, of op de 24^e, zoals het geknoei van het Bureau Technische Ondersteuning had opgeleverd. De recherche had toen besloten, zelf maar de telefoongegevens van Louwes te lichten.

Het geknoei

[01]Ja, geknoei. Het geknoei zal ook in een ander hoofdstuk - *Getuigen* - een rol spelen, waar het gaat over de telefoongegevens van het slachtoffer. Voor de zoveelste keer geknoei, ergerlijk geknoei. Want wat was er gebeurd? Op de 25^e september had tot tweemaal toe een team rechercheurs de telefoon van het slachtoffer onderzocht. Het slachtoffer had een moderne telefoon voor die tijd, een telefoon die bijhield, of iemand had gebeld of had geprobeerd te bellen.

De Denver 25HV. Het type toestel van het slachtoffer, dat gespreksgegevens en opbelpogingen registreerde.

Nu zijn wij daarmee vertrouwd, destijds was dat nog een nieuwtje.

Tot tweemaal toe werd de telefoon ingekeken, zoals later onderzoek in 2007 heeft bevestigd. Onderzoek, dat overigens nooit werd gepubliceerd en waarvan de reikwijdte vriend en vijand is ontgaan. Twee onderzoeken dus, en lekker langs elkaar heen. Het eerste onderzoek vond 's middags rond 15:00 uur plaats en wij vinden een weerslag van de resultaten in het politiejournaal. De resultaten van dit onderzoek zijn volstrekt op orde. In de verklaring van 2007 van een BTO-medewerker (in het kader van het oriënterend onderzoek) lezen wij, dat de gegevens met een laptop werden verwerkt. Dat was ook wel nodig, want de datum van de interne klok van de telefoon gaf 31 maart aan, dus liep deze vrijwel een half jaar uit de pas. Ook de tijdstelling zat er naast en wel 3½ uur. Alle geregistreerde bel- en oproepgegevens moesten dus worden om-

gerekend. Ik vermoed zo, dat daarvoor een spreadsheet werd gebruikt, dan kun je datum en tijd in één keer corrigeren.

's Avonds werd het onderzoek overgedaan. Maar nu liep het helemaal mis. Om de tijden en data te corrigeren, moet je datum en tijd van de interne klok noteren en tegelijkertijd de datum en tijd van het moment van aflezen. En dan maar rekenen...

Er bestaan van dit tweede onderzoek twee documenten. Het ene document geeft de die avond gemaakte notities weer en het andere document is het officiële proces-verbaal met de uitslagen van het onderzoek, opgesteld drie dagen ná het onderzoek.

Het document met de notities meldde dat de interne klok van de telefoon op 25 september om 18:46 uur werd afgelezen en – dus heel verkeerd - aangaf:

"mrt31 22:21 uur".

Het PV geeft deze informatie ook weer:

"Bij het uitlezen van dit toestel op zaterdag 25 september 1999 om 18:46 uur, werd in het display van dit toestel gelezen, dat het 31 maart was om 22:31 uur."

Alle gevonden tijden zullen nu dus 10 minuten te laag uitvallen. Later (17 januari 2000) zou daarvoor een leugenachtige verklaring worden opgesteld, bij PV nota bene, op ambtseed dus, met als inhoud, dat de interne klok 10 minuten achter liep:

"Uit de datum en tijdstip zoals weergegeven in de display bleek dat het toestel de datum en tijdstip niet correct weergaf. Het toestel liep namelijk 11 minuten achter en de datum was niet correct ingesteld. Na omrekening, kwam men uit op de genoemde data en tijdstip. Het betreffende proces-verbaal is als bijlage worden bijgevoegd."

Waarheidsvinding, maar niet bij jezelf dus. Op dat punt liep de recherche dus ook achter, maar wel véél meer dan 10 of 11 minuten.... Het valt mij trouwens wel vaker op, dat een leugen wordt vergezeld door afschuwelijke taalfouten.

Wij gaan verder met het BTO en het proces-verbaal over de telefoon. Er werden meerdere rekensommen gemaakt en daarbij ging het een tweede keer mis. Het binnengekomen telefoongesprek van Louwes kreeg als datum 24 september 1999 mee, terwijl een correcte omrekening laat zien, dat het gesprek op 23 september plaats vond. Louwes telefoontje stond nu geboekt als 20:25 uur d.d. 24 september, terwijl het middagonderzoek nog opleverde: 20:37 uur d.d. 23 september. Het laatste gegeven is vrijwel exact in overeenstemming met het later beschikbaar gekomen gegeven van de KPN (20:36 uur). Waren er geen fouten gemaakt, dan had het proces-verbaal van het avondonderzoek moeten leveren: 20:35 uur op 23 september.

Dan was er eigenlijk geen verschil geweest – de twee minuten verschil zijn goed verklaarbaar - en was er ook geen aanleiding om Louwes' telefoongegevens te raadplegen. Ofwel, had het recht misschien alsnog zijn juiste loop gevonden.

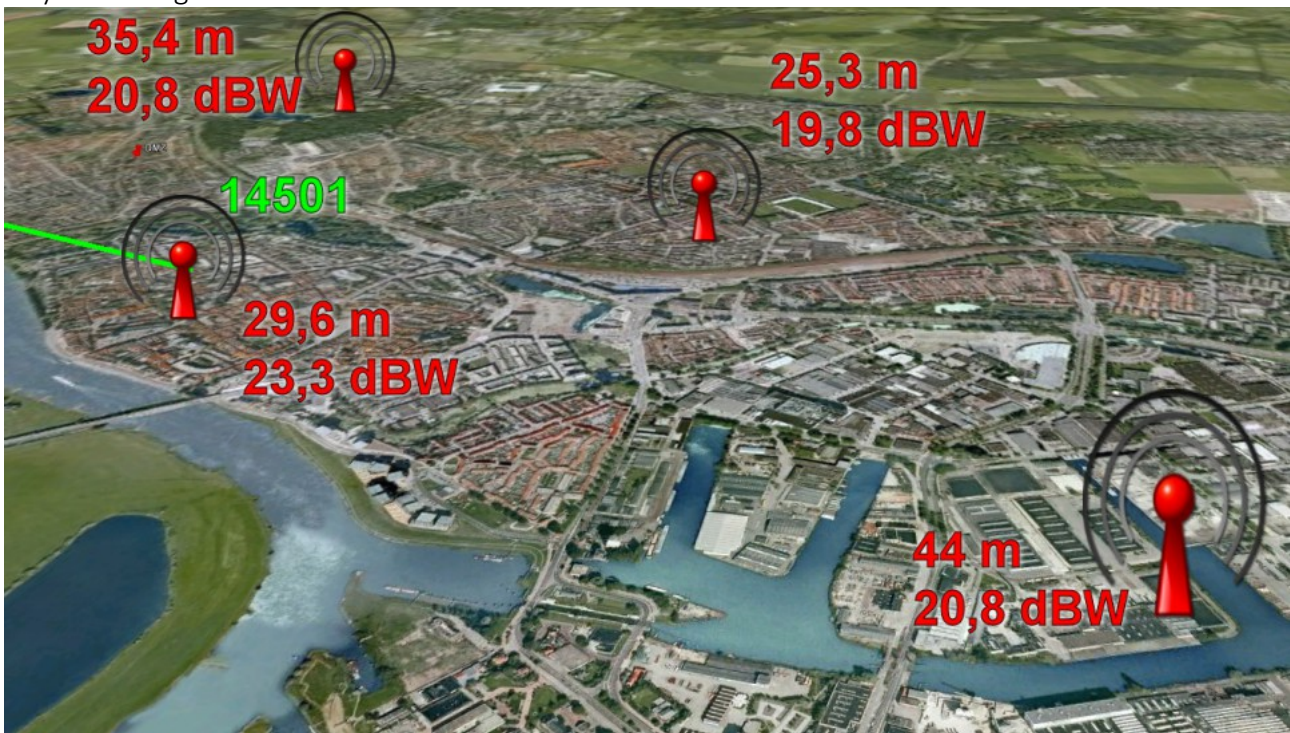
Probable cause

In sommige rechtsstaten is men allergisch voor eigenmachtig optreden van de recherche. Je kunt niet zomaar iemands privacy schenden, indien daar geen aanleiding voor is. De Deventer Moordzaak is een mooi voorbeeld van de gevaren die op de loer liggen, indien je spot met de regels op dat gebied. Er dient voldoende aanleiding te zijn, om te gaan spitten of om iemand aan te houden. In Nederland noemt men dit een "*redelijk vermoeden van schuld*". Op het moment, dat men besloot telefoongegevens van Louwes tegen hem te gaan gebruiken, was die aanleiding er helemaal niet. Dit was een sleepnetonderzoek. Dat wil zeggen, dat men in het wilde weg van alles

onderzocht, zonder een duidelijk spoor te volgen. Dat kon ook helemaal niet meer, omdat men zichzelf allang had uitgerangeerd, door een dwaalspoor van de dader(s) over het hoofd te zien en alle forensische aanwijzingen te negeren, het rapport van de technische recherche inbegrepen (*Doodstijd* en *Dwaalsporen*). Zo'n sleepnetonderzoek levert altijd wel iets bijzonders op, iets verdachts dus. En dus een verdachte. En dan zit je daar, op 19 november op het bureau en krijg je te horen, dat je gearresteerd bent. Het begin van een lijdensweg.

Bewijsgraring

Op de telefoonlijst van Louwes stond twee keer 14501 bij hetzelfde gesprek van 16 seconden. Om 20:36 uur op 23 september 1999. Een gesprek met het slachtoffer. Dit gegeven betekende, dat de antenne van zender 14501 te Deventer het gesprek van de mobiele telefoon van Louwes had afgehandeld. Een gesprek - dat in de lezing van Louwes - ergens onderweg van Utrecht naar Lelystad was gevoerd.

Zendmasten in Deventer in 1999. Zendmast 14501 (groen) wijst juist van het centrum af en bedient in principe ook de regio ten NW van Deventer. Wegens het hogere vermogen, sterkere focussering en de aanwezigheid van vier i.p.v. drie frequenties mag men veronderstellen, dat deze omstandigheid door KPN was ingecalculleerd.

Op zich betekende dit gegeven nog niets. In theorie kan dit namelijk. Om de plaats van een mobiele telefoon te weten, heb je de peilgegevens van die telefoon nodig, die de telefoon voortdurend aan het netwerk toezendt. Die kunnen door de politie worden opgevraagd. Dan krijg je veel meer zekerheid omtrent de bewegingen van de mobiele telefoon, dus ook omtrent de eigenaar. Dat is nooit gedaan, zover wij weten. Ondanks het feit, dat men zich er wel degelijk in had verdiept, zoals straks zal blijken. Alleen het kale gegeven '14501' op de telefoonlijst was voor de recherche genoeg aanleiding Louwes te brandmerken als een leugenaar en op die manier een vermoeden van schuld te creëren.

Dit is een lesje voor iedereen, die hier meeleeft. Bedenkt u zich nog tweemaal, aleeer u ook maar besluit te overwegen uw mond te openen in het bijzijn van de recherche. Alles, wat u zegt kan tegen u gebruikt worden, ook al heeft u het nog zo goed bedoeld. Louwes zei, dat het telefoongegeven in het proces-verbaal niet deugde, de datum klopte niet. En hij kreeg gelijk. Hij zei ook, dat hij tussen Utrecht en Lelystad belde. Hierin kreeg hij geen gelijk. Nu was hij een leugenaar. Hij had gewoon zijn mond moeten houden. Dan was er niets aan de hand geweest.

Wat deed de recherche in eerste instantie met dit gegeven, het nummer van de zendmast? Op *donderdag 21 oktober 1999* was het gegeven binnengerold. Eerst deed men helemaal niets, er staat niets vermeld in het politiejournaal althans. Wel werden op 25 oktober de resultaten van een onderzoek naar de financiële situatie (privé) van Louwes in het politiejournaal opgenomen, wellicht een teken, dat men belang hechtte aan de recente ontdekking. En dat iemand had besloten, dat onderzoek in de privé-sfeer van Louwes gerechtvaardigd was.

Pas *dinsdag 26 oktober* besloot men een brief te sturen aan een contact bij KPN, de heer Rijnders van KPN-security. Omdat zijn naam gewoon staat in het vonnis van 2004 en op de website rechtspraak.nl, gebruik ik deze hier ook, evenals een aantal andere namen uit openbare stukken, inclusief de naam van de gebruikte speurhond. Op 26 oktober 1999 besprak men ook het gegeven, dat mobiele telefoons constant worden uitgepeild, een gegeven, dat het BTO (Bureau Technische Ondersteuning) had aangeleverd. Hierbij werd verwezen naar een artikel, dat was verschenen, met de titel: *"De mobiele telefoon als peilbaken. Mag dat?"* Lezing van dit artikel, nu achteraf is een eye-opener. Trefzeker wordt gewaarschuwd voor problemen, die wij ook in het dossier *Deventer Moordzaak* tegenkomen. Vooral voor het gebruik van gegevens, **waarvan een deel ontbreekt**. Dit kan al snel nadelig voor een verdachte uitpakken. Waarbij het niet uitgesloten is, dat het naakte feit van het bestaan van dat ontbrekende deel voor de verdachte verborgen blijft. Dan wordt het een *fait accompli*, vooral als de ontbrekende gegevens in een later stadium verloren of vernietigd blijken te zijn. Zoals hier met de peilgegevens, naar het schijnt.

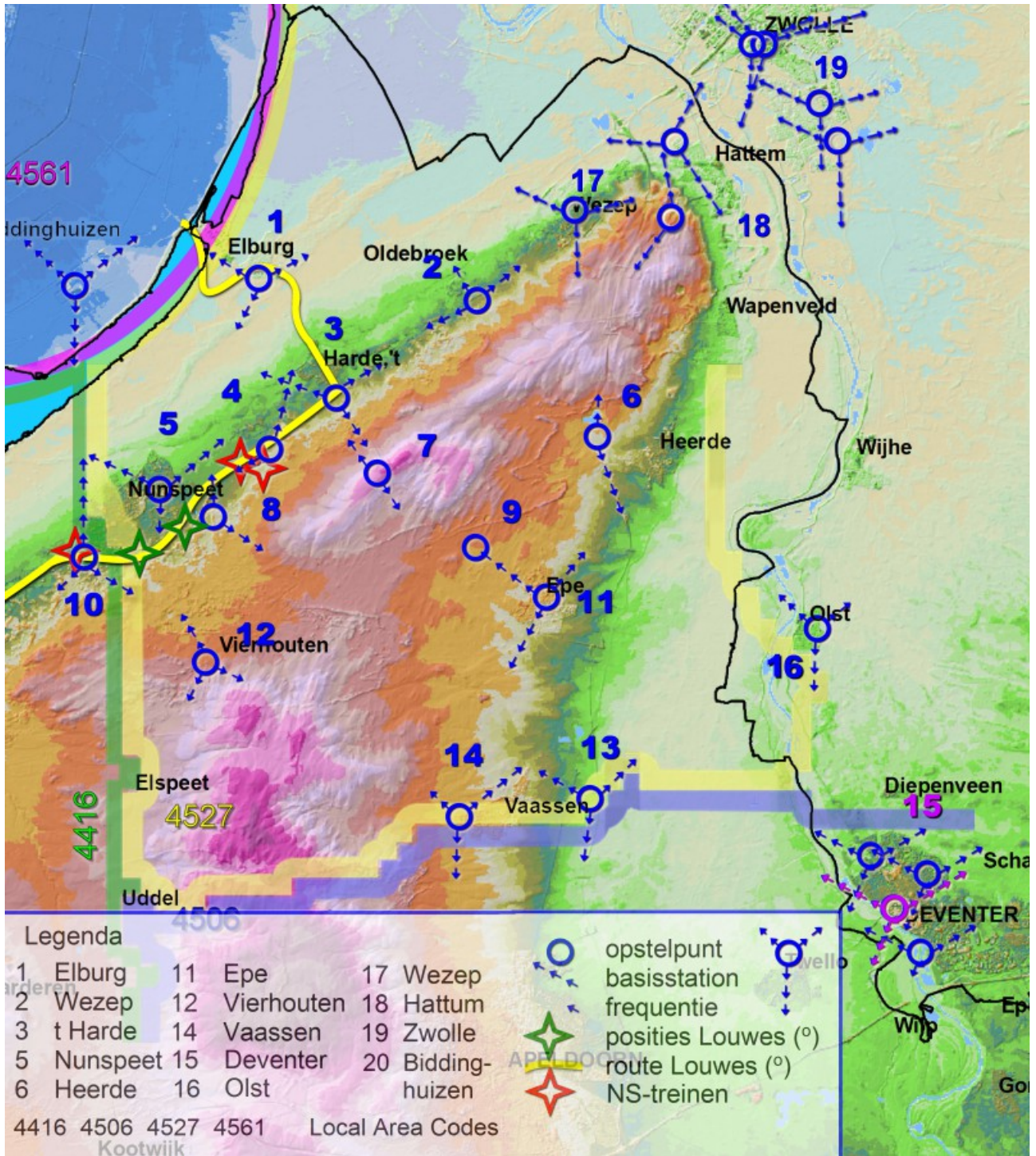
Op 28 oktober belde Rijnders de recherche. Zo verwoordde de recherche zijn mededeling:

"Hij had nog wat vragen, maar uit zijn rapportage zal blijken, dat de beller op 23/9 zich bevond in het centrum van Deventer en dat op de bewuste dag, 14501 aan de Nieuwstraat te Deventer stond."

Positie zendmast 14501 met contour zendgebied (rood). Groen: centrum van Deventer met historische gebouwen, winkelcentrum en uitgaanscentrum.

Het staat er echt! En het klopt natuurlijk niet, gezien de werking van antennes voor mobiele telefonie. Deze bestrijken zeker een groter gebied, dan wat hier wordt beweerd. En 14501 bestrijkt zeker het centrum van Deventer *niet*. Hier ging of Rijnders of de rechercheur, die zijn woorden weergaf in de fout. Niet voor het laatst, zo zal blijken. Geen woord meer over de mogelijkheid de peilgegevens binnen te trekken overigens. Of had Rijnders wel zicht op de peilgegevens en verwachtte hij, dat die zijn mededeling wel zouden ondersteunen? Peilgegevens, die nooit boven water zouden komen.

Positie en invloedssfeer van zendmast Deventer (15), waarvan de NW sector de cell-ID 14501 droeg. Door de oriëntaties van zendmast 13 wint 14501 aan belang. Hierdoor bestrijkt 14501 onder standaardomstandigheden een belangrijk deel van de IJsselvallei.

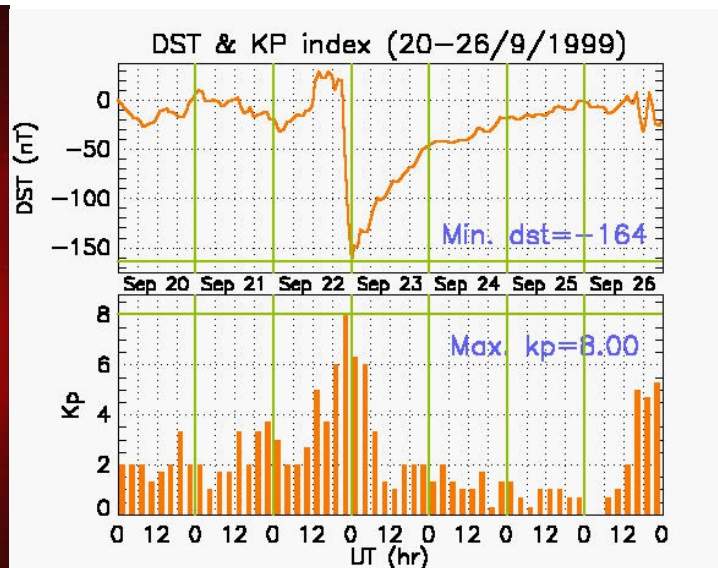
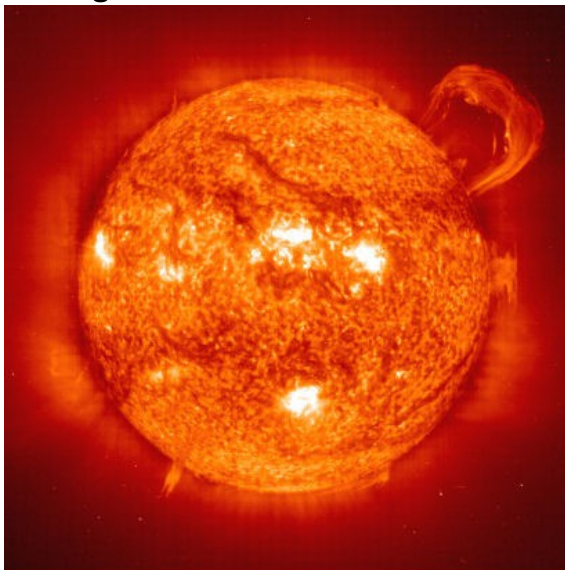
Als mosterd na de maaltijd, want Louwes zat al dagen vast, werd op 22 november (sic) alsnog de volgende vraag opgeworpen:

"Via Reinders vragen zij of er op de 23ste storingen in de palen zijn geweest en wat de eventuele gevolgen mbt overschakeling waren;"

Daarna zwijgt het politiejournaal over deze kwestie. Wellicht was men zich bewust van het risico, dat men hier liep. Is dit onderzoek niet uitgevoerd of is het achtergehouden? In beide gevallen kun je daar iets bij bedenken.

Intussen was het onderzoek zo ver 'gevorderd', dat men niet meer terug kon, indien dit onderzoek een probleem zou hebben opgeleverd.

Storingen?

Links: de zon op 23 september 1999. Rechts: Verloop geomagnetische storm van september 1999.

We weten dus niets over deze storingen, alhoewel...

Op 22 september 1999 brak een zonnestorm los, één, die wordt vermeld als één van de sterkste uit de periode. Deze storm duurde voort tot 23 september. Deze verheviging in zonneactiviteit markeerde het begin van de 23e zonnecyclus. De zon doorloopt elke 11 jaar een cyclus, die beter bekend is vanwege de bijbehorende toename aan zonnevlekken. Deze zonnestorm was behoorlijk bijzonder in samenhang met het verschijnsel mobiele telefonie. Een dergelijke zware zonnestorm was in het GSM-tijdperk nog nooit eerder voorgekomen. In de herzieningsaanvraag van 2003 is dit gegeven ook aan de Hoge Raad voorgelegd. De Advocaat-Generaal (mr. Wortel) - die altijd eerst een advies formuleert - was destijds best onder de indruk, gelezen:

"Mij komt het voor dat in het rapport van Inkassotheek/SRD, voor zover het de natuurverschijnselen betreft die zich op 23 september 1999 hebben voorgedaan, een feit aannemelijk is gemaakt waarmee het Hof niet bekend kon zijn, en dat een ander licht kan werpen op de mogelijkheid dat de aanvrager zich ten tijde van het telefoongesprek op grotere afstand van het basisstation in Deventer bevond, bijvoorbeeld bij 't Harde zoals hij heeft verklaard."

Maar hij stelde vervolgens, dat de positieve geuridentificatieproef dan toch een herziening in de weg zou staan. Echter, in een ander deel van het advies haalde de Advocaat-Generaal alsnog een voorwaardelijke streep door die geurproef op basis van onderzoek aan het mes en maakte zo de weg vrij voor een revisie (*His Master's Voice*).

De invloed, die deze zonnestorm op de mobiele telefonie zou kunnen hebben, was door de verdediging echter niet goed ingeschat, waardoor dit gegeven tijdens het herzieningsproces 2003/4 alsnog werd afgeserveerd, en wel door professor Brussaard:

"(Rapport van 5 januari 2004 van prof. Dr. Ir. G. Brussaard, gespecialiseerd in het onderzoek van bijzondere effecten van radiopropagatie en de eigenschappen van antennes:) Volgens deze deskundige kunnen bijzondere elektrische verschijnselen in de atmosfeer op grote hoogte (de ionosfeer), als gevolg van uitbarstingen van de zon leiden tot abnormale propagatie (lees: voortplanting) van radiogolven op de korte golf, bij radiogolven met frequenties van 3 Mhz tot 30 MHz. Echter in de frequentiebanden van de gsm-radiosignalen (900 MHz c.q. 1800 MHz) hebben verschijnselen in de ionosfeer in het geheel geen invloed op de signaalsterkte."

Hiermee werden twee wezenlijke problemen *niet* onderkend. Allereerst kunnen geomagnetische verschijnselen storingen veroorzaken in de hardware van elektrische installaties en elektronische componenten. Het meest bekende voorbeeld komt uit de 22^e zonnecyclus. In deze periode legde een zonnestorm de energiecentrale van Quebec plat en de daarop volgende zonnestorm de beurs van Toronto. En de zonnestorm van 22 op 23 september 1999? Tijdens de verhoren van Louwes – op 29 november - kwam op tafel dat zendmast 14801 een wel erg op zender 14501 gelijkend nummer had. De vraag rees, of er geen verwisseling had plaatsgevonden. Nummer 14801 lag qua situering veel meer voor de hand als ontvangende zender (namelijk te Wezep - tussen 't Harde en Zwolle). Hoe dit verder afliep, staat in het PV niet te lezen en ook niet in het politiejournaal. Ik moet dus terugvallen op de weergave van Louwes zelf: de advocaat van Louwes zocht contact met KPN. KPN rapporteerde – hoe is dus niet duidelijk - dat op 23 september zender 14801 in reparatie was geweest. Er was dus wel degelijk een storing in het netwerk geweest, die echter via de normale route - het onderzoek van Rijnders - niet aan de oppervlakte was gekomen. Als deze storing tijdig was gesignaleerd en verholpen, dan was deze dus ontstaan in de periode dat de zonnestorm had gewoed. Hoeveel zendmasten waren toen nog meer ontregeld? Daarover bestaat geen documentatie, dan wel is die informatie niet overlegd. Telefoonmaatschappijen waren destijds zeer terughoudend met het geven van informatie. Tijdens het herzieningsproces (Den Bosch 2003/4) werd zelfs serieus gediscussieerd over de vraag, of de behandeling van het mobiele telefoongesprek niet achter gesloten deuren moest plaatsvinden.

In 16 seconden op weg naar de cel(l)

Maar Brussaard begin nog een misser. In 2002 verscheen in het tijdschrift *Radio Science*, uitgegeven door de *American Geophysical Union*, een artikel van Bala, Lanzerotti, Gary en Thomson. Drie van de vier auteurs waren werkzaam bij de *Bell Laboratories*. Dus op voorhand geen incompetent stelletje dit keer. Waarover publiceerden zij? De titel van hun artikel luidde: *Noise in wireless systems produced by solar radio bursts*. De hier van belang zijnde inhoud werd als volgt samengevat:

We find that statistically, depending upon wireless system parameters, several solar events per year are likely to occur that could cause severe interference in a given cell site during solar maximum periods.

In het artikel werd er voorts op gewezen, dat met name in een periode van 3 uur rond zonsopgang of zonsondergang de kans op storingen beduidend was en dat naar het westen gerichte antennes 's avonds het meest te lijden zullen hebben gehad. Hier was mogelijk sprake van een dergelijke situatie. Inmiddels is wel vast komen te staan, dat zonnestormen de oorzaak kunnen zijn van (een

toename van) zogenaamde 'dropped calls'. Mobiele telefoongesprekken, die voortijdig afbreken. Was het telefoongesprek van Louwes een 'dropped call'? Bij Brussaard kwam de gedachte helemaal niet op of hij hield dit gegeven bewust onder de pet. Was hij achter geraakt met het bijhouden van zijn vakliteratuur? Hij was eigenlijk al met pensioen. In ieder geval schadelijk voor Louwes. Het gesprek duurde volgens de KPN-lijst 16 seconden. Dat had meteen argwaan moeten wekken, gesprekken van 16 s kunnen moeilijk inhoudelijke informatie bevatten. Bedenk, dat het hier volgens Louwes om een zakelijk gesprek ging, dat inhaakte op een eerder gemaakte afspraak. Louwes zou iets opzoeken.

Kon dit gesprek wel zo kort zijn (zaakdossier 17 januari 2000)?

“Die avond van 23 september 1999 omstreeks 20.00 uur heeft hij Mevrouw Wittenberg gebeld met zijn mobiele telefoon, nummer 06-53709437, vanuit zijn auto, terwijl hij onderweg was van Utrecht, naar zijn woonplaats Lelystad. Hij deelde haar toen in dat gesprek mee, dat er m.b.t. de giften er een belastingvrije voet bestaat van 1% over haar inkomen van f 17500000, dus F 1750,00. In de woning op een tafel in de serre is een kladje aangetroffen, met daarop aantekeningen, die daarop betrekking hebben. In de woning zijn verschillende geschreven brieven waaronder de naam van mevrouw Wittenberg stond vermeld. Het handschrift op dit kladje, komt overeen met dat handschrift.”

Hieruit blijkt, dat de genoemde aantekeningen (in meervoud!) omvangrijk genoeg waren, om iets over het handschrift te kunnen meedelen. De precieze aantekeningen zouden het op zijn minst duidelijk maken of die informatie in 16 seconden had kunnen worden doorgegeven. Helaas staan die aantekeningen in geen enkel dossierstuk gepreciseerd.

Dat de informatie in de loop van de ochtend van de 23e door Louwes was opgevraagd, is op zijn minst plausibel: Louwes belde om 9:30 (83 s) en 9:45 (919 s) naar zijn kantoor in Zwolle. In alle opzichten klopt zijn verhaal.

Wat vond Louwes eigenlijk? Eénmaal hebben de ondervragers hierover iets opgeschreven (19 november 1999 PV verhoren):

“Hierna is de verdachte geconfronteerd met het feit dat uit onderzoek is gebleken dat: het door de verdachte gepleegde telefoontje naar Mv Wittenberg, is gepleegd op donderdag 23 september 1999 te 20.36 uur en dat de duur van dit contact 16 seconden is geweest. Bovendien confronteerden wij hem met het feit dat daarbij werd vastgesteld dat dit telefoontje, gepleegd met zijn mobiele telefoon, is geweest vanuit het centrum van Deventer en NIET vanaf welke locatie dan op de door de verdachte genoemde Rijksweg A28. De verdachte vond zelf ook dat de duur van dit gesprek wel erg kort was (16 seconden). Hij ontkende echter in Deventer te zijn geweest.”

Hoe zit dat dan, met die 16 seconden? Was dit een 'dropped call'? Inderdaad, dat had men kunnen weten; in de lijst met telefoongegevens *kan* men laten opnemen, op welke wijze de gesprekken waren geëindigd. Normaal of via verlies aan radiocontact. U snapt het, dit gegeven is niet opgevraagd. Natuurlijk - kan het OM zeggen - was men destijds niet zo 'mobielwijs' als nu. Natuurlijk, maar gebruik het gegeven dan niet als bewijsstuk!

Vanuit het bewijsverweer van Louwes is de 16 seconden volstrekt begrijpelijk. De gebruikte zendpaal lag zo ver weg van zijn route, dat het gesprek al gauw door slecht radiocontact in het ongerede zal zijn geraakt. De genoemde omstandigheden zullen daar niet vreemd aan geweest zijn, de zendmast Deventer werd mogelijk behoorlijk 'verblind' door de 'radio-bursts', die veelvuldig kunnen ontstaan tijdens uitbarstingen van de zon. Vreemd genoeg hoeft Louwes daarvan niets gemerkt te hebben. Er bestaan GSM-procedures, waardoor een slechte radioverbinding nog misschien wel tientallen seconden kan worden benut, terwijl het gesprek 'voor de record' al als

geëindigd wordt beschouwd. En dan duurde dit gesprek in allerlei opzichten gewoon lang genoeg. Voor zijn telefoonrekening was dit foontje dus goedkoop. De echte afrekening kwam pas veel later.

Verwarring ten top

Een belangrijk deel van de verhoren van Louwes handelde over de plaats van waar het telefoongesprek van 23 september 1999 om 20:36 uur gevoerd zou zijn. De recherche had immers het gegeven opgedoken, dat zender 14501 te Deventer het gesprek had verzorgd, terwijl Louwes had verteld, dat hij dit gesprek had gevoerd tijdens zijn rit van Utrecht naar Lelystad. Volgens de recherche loog Louwes en was hij naar het slachtoffer gereden en had haar vervolgens vermoord. Tijdens de verhoren heeft Louwes zich meerdere malen uitgesproken over de plaats, vanwaar hij belde. Ik geef alle relevante citaten voor de volledigheid (mijn nadruk):

19 november 1999:

*Als bijzonderheid vertelde hij dat hij normaal gesproken via de afslag Harderwijk naar Lelystad zou zijn gereden. T.h.v. Harderwijk was hij echter in de file terecht gekomen. Daarbij was nog een voorval geweest mbt een vrachtauto die de linker rijbaan had dichtgegooid. Hij was hierdoor afgeleid geweest en had de afslag Harderwijk gemist. Hij meende toen de afslag Nunspeet te hebben genomen maar dit bleek achteraf niet logisch. Zodoende nam hij aan via afslag 't Harde te zijn gereden, maar wist dit niet meer 100% zeker. Tijdens zijn rit van Utrecht naar Lelystad had hij volgens hem tijdens die file **t.h.v. Harderwijk** met zijn mobiele telefoon gebeld naar MV Wittenberg in Deventer.*

23 november 1999:

Daarbij had dus een vrachtautocombinatie de ene baan "dichtgegooid" om andere automobilisten te dwingen naar een rijbaan te gaan. Ivm dit rijgedrag had hij zijn aandacht niet bij de weg gehad en de afslag Harderwijk gemist. Om die reden verklaarde hij te zijn doorgereden tot de afslag van 't Harde. Hierna was hij via Elburg en Dronten naar Lelystad gereden.

25 november 1999:

Op woensdag 24 november 1999 werd 's avonds een autorit met de verdachte Louwes gemaakt van Utrecht - Hoevelaken - 't Harde. Het verzoek/initiatief van deze rit van de verdachte Louwes. De bedoeling van deze rit was om de verdachte de mogelijkheid te bieden dat hij zich tijdens de rit mogelijk de plaats kon herinneren vanwaar hij Mv Wittenberg dan zou hebben gebeld.

Na afloop van deze rit moest worden vastgesteld dat hij zich de plaats niet kon herinneren.

29 november 1999:

Voor zover ik mij herinner vond dit gesprek plaats tussen Harderwijk en 't Harde.

Vervolgens de samenvatting hiervan in het PV van 17 januari 2000:

*Verdachte heeft verklaard, waar hij de bewuste dag, donderdag 23 september 1999, is geweest. Hij ontkent op 23 september 1999, om 20.36 uur in Deventer, dan wel in de onmiddellijke omgeving van Deventer te zijn geweest en vanaf die plaats met het slachtoffer te hebben gebeld. Hij verklaarde te hebben gebeld, terwijl hij reed op de A28, **ter hoogte van Harderwijk, dan wel rijdende tussen Harderwijk en 't Harde.***

(Op 24 november 1999 werd met verdachte op zijn aanwijzing die route gereden. Verdachte kon zich tijdens die rit niet de juiste plaats voor de geest halen waar hij gebeld moest hebben, **het leek hem niet erg waarschijnlijk dat dit de buurt van 't Harde was geweest**). Verdachte wist nog dat die avond ter hoogte van Harderwijk een file was ontstaan, ten gevolge van wegwerkzaamheden.

Ingesnoerde vluchtstroken van viaduct Beekhuizen brachten mee, dat de wegafzetting moest worden verwijderd om een breedtetransport door te laten. Daarna werd de wegafzettingen weer teruggeplaatst. Hierdoor ontstond rond 20:00 uur een file, waar Louwes volgens eigen zeggen in vastliep.

Let wel, dit is de versie, die Louwes opdiste. Hij ondersteunde deze versie met het gegeven, dat hij vanuit een file had gebeld, zie de verklaring van 19 november 1999. Uiteraard moeten wij - uitgaande van de verklaring van Louwes - ook nagaan, of die beweerde file een aanwijzing kan geven van de plaats van bellen.

De details van die file zijn bekend vanuit een tweetal verklaringen van betrokkenen bij de wegwerkzaamheden, die om 19:15 aanvingen. Hier werd niet alleen beschreven, dat het verkeer over de vluchtstrook werd geleid, net zoals Louwes vermeldde, maar ook dat er een file was ontstaan, doordat een breedtetransport moest passeren. Om 20:00 moest dat transport stilhouden bij het viaduct Beekhuizen, dat tussen Harderwijk en Nunspeet ligt, 3 km na Harderwijk en 7 km voor de eerste afslag bij Nunspeet. Plaatselijk is de vluchtstrook ingesnoerd, zodat daar - voor het doorlaten van het transport - de wegafzetting even moest worden verwijderd en uiteraard later weer moest worden teruggeplaatst. Het verkeer zal minutenlang volledig hebben stilgestaan.

De verhoren van Louwes zijn zogenaamd 'zakelijk weergegeven'. Dat betekent, dat je allerlei details in de verklaringen mist. In de door hem zelf weergegeven versie van de gebeurtenissen, meldde Louwes nog, dat hij vóór Harderwijk even geheel tot stilstand was gekomen. Het ligt voor de hand, dat dit het directe gevolg was van de door de twee betrokken getuigen gemelde stremming. Omdat het aangroeien van de file over een lengte van zo'n 6 km enige tijd kost, moet dit moment - dat Louwes geheel stil kwam te staan - zich ruim na 20:00 uur hebben voorgedaan. Daarna zat Louwes in een langzaam rijdende file, die na Harderwijk weer oploste. Als die file gemiddeld zo'n 40 km per uur reed (langzaam rijden, laat staan stilstaan, drukt zwaarder op het gemiddelde), naderde Louwes rond 20:35 uur de afslag Epe bij Nunspeet, waar de A28 overlangs de Eperweg en de spoorlijn kruist. Dat ligt 15 km verder vanaf het punt van stilstaan. In Louwes' versie van de gebeurtenissen is dat meteen de beste plek, vanwaar hij zender 14501 had kunnen bereiken (*Nova Zembla, Mobiel geklets in de ruimte*).

De A28, met daarop details omtrent de oorzaak van de door Louwes beschreven file. Tijdens die file zou hij gebeld hebben, hetgeen correspondeert met het geregistreerde tijdstip van 20:36 uur. Gezien de afstanden en de te verwachten snelheid van de file kan Louwes toen niet verder dan tot in de omgeving van Nunspeet gevorderd zijn.

Nog een keer moet worden benadrukt, dat wij hier bezig zijn met het weergeven en onderbouwen van *de verklaring van Louwes*. Iedere verdachte heeft het volste recht om een eigen versie van bepaalde gebeurtenissen voor te leggen. Of dit ook de waarheid is, doet voor wat volgt even helemaal niet ter zake. Zelfs al krijgen wij hier het gevoel, dat het verhaal van Louwes nog eens wordt versterkt door de gevonden feiten. Wat de verdachte stelt, dient te worden weerlegd, indien je de verdachte wil veroordelen.

Dit is ook weer het moment, om er nog maar eens aan te herinneren, dat de moord helemaal niet op donderdagavond werd gepleegd (*Doodstijd, Dwaalsporen, Getuigen*), dus veel reden om te liegen had Louwes sowieso niet.

Hardleers

Nu komt het. Ik beperk mij tot het herzieningsproces van Den Bosch (2003/4) maar uit het citaat van mr. Wortel eerder in dit hoofdstuk blijkt dat in Arnhem (2000) precies hetzelfde heeft gespeeld. De eerste getuige - Dhr. Emaus van het BTO - verklaart in Den Bosch op 8 december 2003 (steeds mijn nadruk):

"Op de A28 zijn drie punten aangegeven in het gedeelte voor de afslag 't Harde. Verdachte heeft verklaard dat hij zich tijdens het bewuste gesprek met [slachtoffer] waarschijnlijk op dit gedeelte van de A28 heeft bevonden."

Uit de rest van zijn verklaring blijkt nog dat de drie punten op 2,5 km, 1,25 km en 0 km vanaf de afslag 't Harde waren ingetekend. Het bijzondere van de situatie is nu, dat Louwes niet alleen ervan wordt beschuldigd gelogen te hebben over zijn verblijfplaats tijdens het bellen, maar dat hem ook

nog eens het recht wordt ontnomen daarover zijn eigen versie te verdedigen. Vanaf nu wordt net gedaan, alsof Louwes verteld heeft, dat hij vanaf 't Harde had gebeld. Hij moet zich nu verdedigen op grond van een bewering, die hij helemaal niet gedaan heeft. Hij mag mee voetballen, maar zijn schoenen moeten eerst uit!

Overigens was dhr. Emaus bij geen enkel verhoor van Louwes aanwezig, dus waar hij die wetenschap vandaan meent te hebben... In het PV van 17 januari 2000 hierboven staat toch echt wat anders. Maar op de keper beschouwd was Emaus niet eens de eerste zondaar. De al eerder genoemde heer Rijnders (KPN security) had al op 1 december 2003 een brief gestuurd met deze passage erin:

*"Het KPN-radioplanningssysteem heeft berekend dat de signaalsterktes van de basisstations Nunspeet en Zwolle, **ter hoogte van 't Harde**, het uiterst zwakke bakensignaal van basisstation 14501 te Deventer volledig zullen hebben verstoord."*

De inhoud van deze mededeling klopt niet meer, zodra je 't Harde vervangt door Nunspeet, daar kom ik nog op terug. Het gaat er mij om, dat deze redenering is gebaseerd op een plaatsbepaling, die niet uit het verhaal van Louwes komt.

Het kan nog zotter, lees maar in de motivatie van het Hof (9 februari 2004):

*"2.3.16. Resumerend is het hof van oordeel dat het niet aannemelijk is dat de verdachte het telefoongesprek op 23 september 1999 om 20:36 uur heeft gevoerd vanaf de A28 **nabij afslag 't Harde**."*

Dat vond de verdachte ook niet aannemelijk, hij had expliciet voor het Hof nog verklaard:

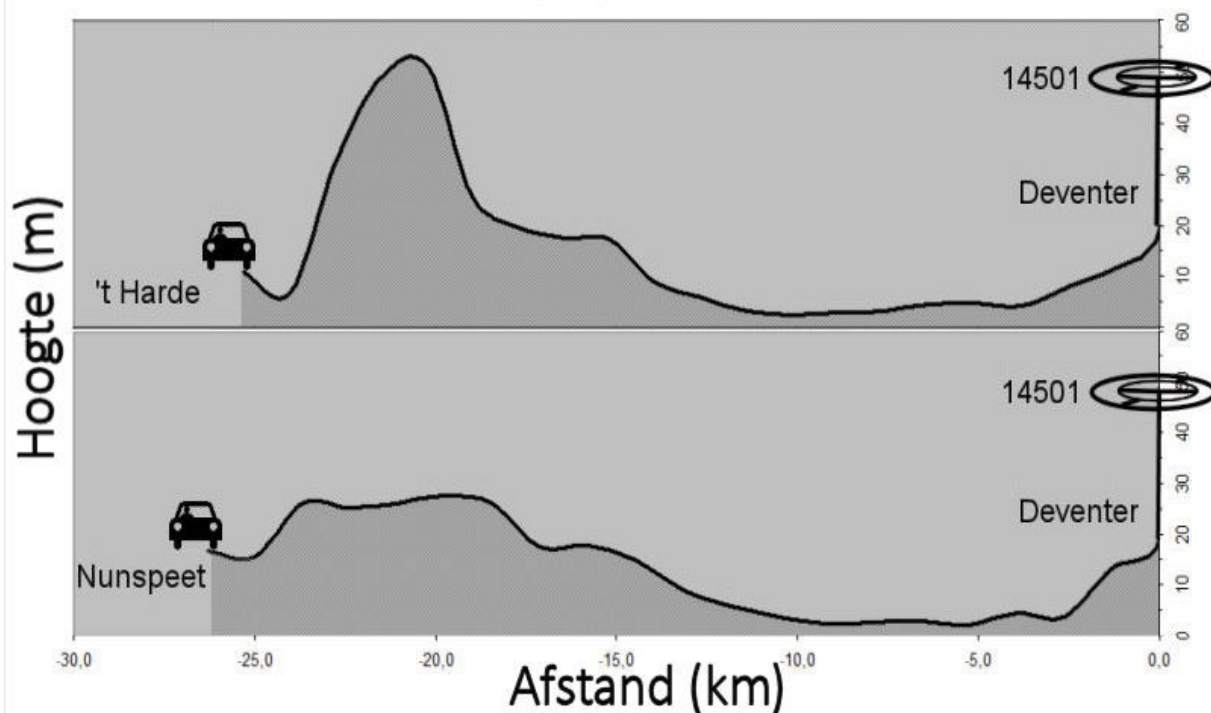
*"Het klopt, dat ik in de avond van 23 september 1999 met mevrouw Wittenberg heb getelefoneerd. Ik zat toen in mijn auto op weg van Utrecht naar mijn woning in Lelystad. Ik heb dat zelf meteen tegen de politie verteld. Ik **nooit** verklaard dat ik dat gesprek heb gevoerd terwijl ik me in **'t Harde** bevond. Ik heb steeds gezegd dat ik waarschijnlijk heb gebeld op het traject tussen Harderwijk en 't Harde. (..)"*

Desondanks refereert het Hof in zijn motivatie van het vonnis precies **twintig** keer aan 't Harde als veronderstelde plaats van bellen. Hardleers, dat wel. Er had zomaar ook Stockholm kunnen staan. Het lijkt wel of er twee processen werden gevoerd, één over een stroman met de naam Louwes, die zou hebben gesteld dat hij vanaf 't Harde had gebeld. En één met de echte Louwes, die had gesteld uit de file nabij Harderwijk te hebben gebeld, maar dit maar één keer mocht zeggen en daarna tot 12 jaar cel werd veroordeeld.

Voor spek en bonen

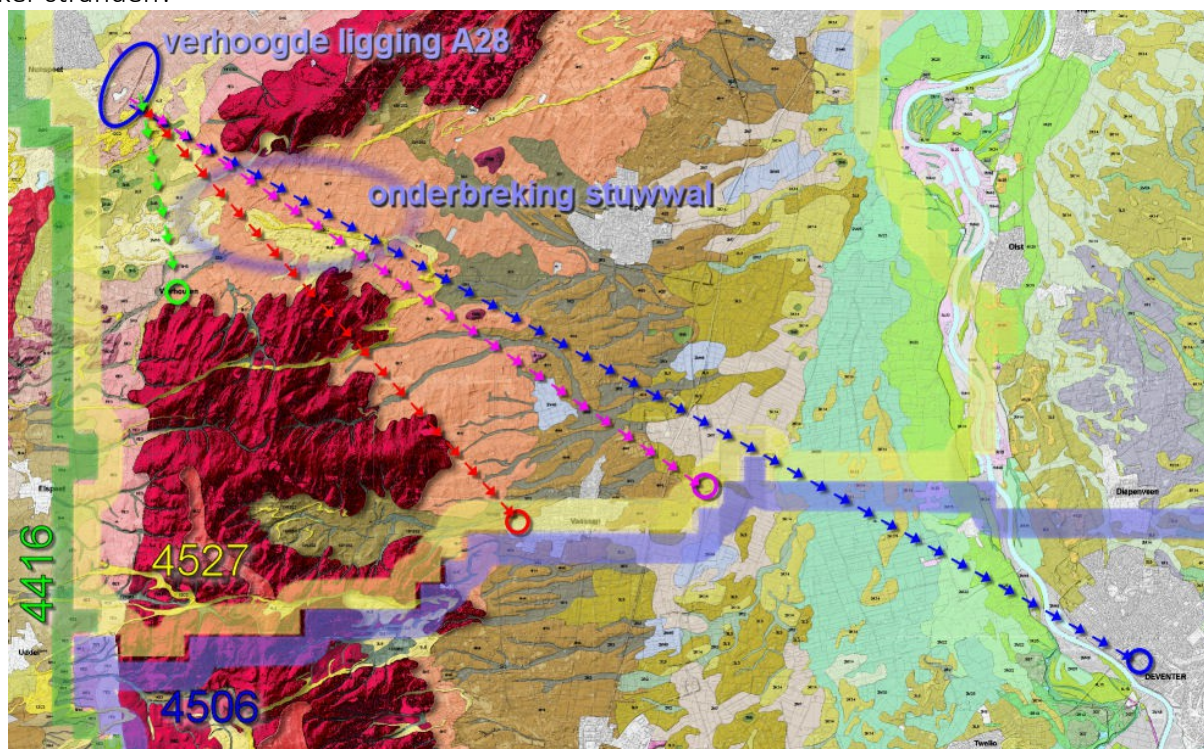
Doordat niet is uitgegaan van het bewijsverweer van Louwes, maar van het bewijsverweer, zoals men dat graag wilde weerleggen, zijn er meerdere verklaringen naar voren gebracht, die meteen de prullenbak in kunnen.

Hoogteprofielen

Boven het hoogteprofiel, waar dhr. Emaus zich op beriep. Onder het hoogteprofiel, dat overeenstemt met de verklaring van Louwes.

Eerst het verhaal van Emaus. Deze concentreerde zich op de geografie van de Veluwe in de buurt van 't Harde. Vlak bij 't Harde ligt één van de hoogste heuvels van de Veluwe, 60 m hoog. De toch al moeilijk voorstelbare radioverbinding van Louwes met de antenne van Deventer zou hierop toch zeker stranden?

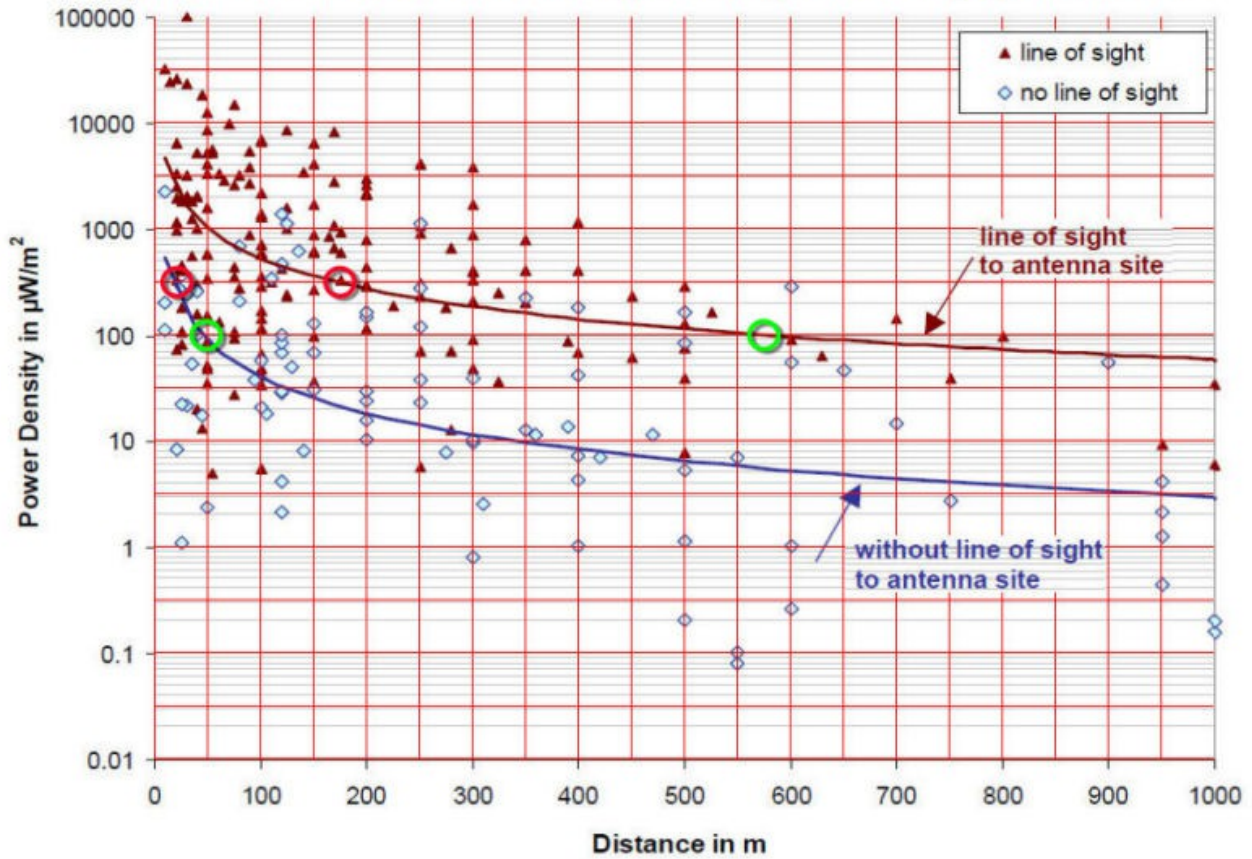

Bij Nunspeet 'profiteert' een radioverbinding met Deventer van een onderbreking in de stuwwal ter plaatse.

Maar bij Nunspeet ligt de zaak ineens héél anders. Bij Nunspeet ligt juist een verlaging in de noordwestelijke stuwwal, zodat daar bijna een 'line of sight' mogelijk is tussen het viaduct bij Nunspeet - dat daar over de spoorlijn voert - en de antenne in Deventer. Zeker als de in *Nova Zembla*

besproken speciale meteorologische omstandigheden worden meegewogen. De aanwezigheid van een 'line of sight' heeft v erreichende gevolgen, ook in letterlijke zin. In het normale 'verkeer' hebben mobiele telefoons geen line of sight met de antenne van het netwerk. Toch werken ze. Dit omdat het antennevermogen erop is afgestemd, geen 'line of sight' met de mobiele telefoon te hebben. Bestaat er wel een 'line of sight', dan is de actieradius van het koppel netwerkantenne - mobiele telefoon ineens veel groter, wel tot een factor 10.

Figure 3: GSM cellular tower base station power density levels – line of sight and distance

Studie naar het effect van een 'line of sight' op de kwaliteit van een radioverbinding. Zowel gezien vanuit het geleverde vermogen, als van de overbrugde afstand is er een verbetering met een factor 10.

Dan het verhaal van Rijnders:

"Het bakensignaal van basisstation 14501 werd in september 1999 uitgezonden via radiokanaal 3. Dit kanaal werd toen ook gebruikt door de bakens van basisstations 10515 (Nunspeet) en 14768 (Zwolle). Deze stations liggen veel dichterbij de A28, **afslag 't Harde** dan station 14501. Deze afstanden zijn 6,6 km (Nunspeet), 17,4 km (Zwolle) en ruim 24 km (Deventer). Het KPN-radioplanningssysteem heeft berekend dat de signaalsterktes van de basisstations Nunspeet en Zwolle, **ter hoogte van 't Harde**, het uiterst zwakke bakensignaal van basisstation 14501 te Deventer volledig zullen hebben verstoord."

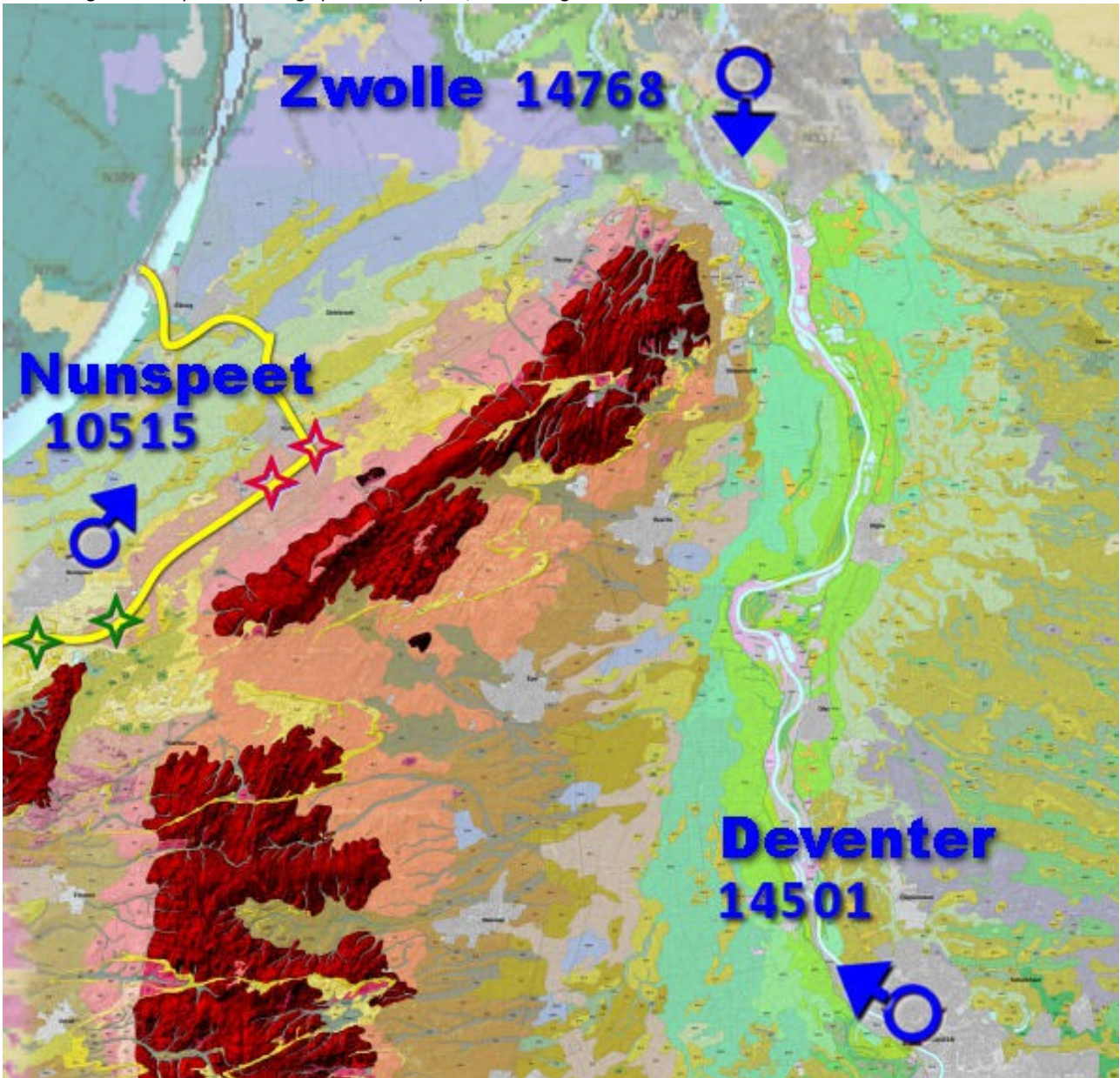
De mededeling an sich laat zich niet nader analyseren. Daar kwam verandering in, toen de Advocaat-Generaal mr. Machielse in zijn advies over het herzieningsverzoek, dat Louwes in 2006 had gedaan, nadere informatie verstrekke over de antenne-richtingen van deze drie antennes:

"De deskundige Emaus heeft ter terechtzitting een brief met in een bijlage een overzicht van technische parameters van KPN basisstations zoals die waren toegekend vanaf 13 september 1999 tot en met 27 september 1999, welke brief afkomstig is van J.D. Rijnders, overhandigd. De bijlage bevat gegevens over de volgende basisstations:

- 14501 Deventer7 (opstelpunt 2103)
- 14794 Zwolle21 (opstelpunt 1221)
- 14795 Zwolle21 (opstelpunt 1221)
- 10515 Hilversum3 (opstelpunt 606)
- 14768 Zwolle22 (opstelpunt 2463)
- 14793 Zwolle (opstelpunt 1221)
- (..)

Het station aangeduid als 'Hilversum3' is geplaatst te Nunspeet, Oosterlaan 145, op ongeveer 2 km ten noord-westen van de afslag **Nunspeet** van de A-28. De antennerichting is volgens de bijlage **60°**. De antenne bevindt zich op 42m hoogte.

Het station aangeduid als 'Zwolle 22' bevindt zich te **Zwolle**, Parkstraat 1. De antenne is gericht op **180°** en geplaatst op 31,5m hoogte."

Rijders noemde drie bakens, die elkaar zouden storen bij 't Harde (rode sterren). Volgens het bewijsverweer reed Louwes eerder bij Nunspeet (groene sterren). Daar is 'Deventer' het sterkste bakensignaal van de drie: betere oriëntatie en hoger vermogen.

Van Deventer7 (14501) was al lang bekend, dat de antennerichting 300° bedroeg. Met de nieuwe gegevens erbij blijkt ineens, dat Louwes, rijdend op de A28 bij Nunspeet, van deze drie bakensignalen, die van Deventer juist het beste zou ontvangen! Dat komt vooral door de richting, waarin deze zenders uitstralen. De twee andere antennes staan ongunstiger of zelfs helemaal verkeerd gericht. Ook de afstanden zijn natuurlijk ineens heel anders. Maar ja, dit was pas sinds de

conclusie van Machielse (2007) zichtbaar. In 2003 kwam dit alles niet aan de orde. Pas eind 2011 kwam ik hier achter, toen ik de gegevens uit 2003 en 2007 combineerde met de onjuiste weergave van Louwes' verklaringen.

Rijnders maakte deze fout in commissie. Hij maakte nog een andere fout, nu geheel zelfstandig, waaraan ik een aparte bespreking wil wijden, die wij vinden in *Mobiel geklets in de ruimte*. Inmiddels heeft Rijnders beide fouten erkend (Volkskrant 5 juni 2014).

Voor mij blijft het overigens een raadsel, waarom zo'n evidente fout, het verminken van het bewijsverweer van de aangeklaagde, niet onmiddellijk werd afgestraft bij de eerste de beste cassatiegelegenheid. Bij nadere controle blijkt het nog erger te zijn: ook het cassatieverzoek 2005 heeft het nu steeds over 't Harde als veronderstelde plaats van bellen! Als je een leugen maar vaak genoeg herhaalt, gaat iedereen hem voor de waarheid aanzien.

Op dit punt gingen uiteindelijk alle procespartijen in de fout. De aangeklaagde zat er feitelijk voor spek en bonen bij. De echte Louwes was in de stroman Louwes veranderd. Dat procedeeert heel wat gemakkelijker.

Recht van verweer

A 27

KP Eemnes – KP Almere

Datum	Feit
1967	Tracébesluit KP Eemnes - Huizen/Stichtsebrug
1975	Start aanlegproject Stichtsebrug
21-7-1976	Tracébesluit Huizen - Waterlandseweg ("Stichtsebrug")
14-11-1977	Openstelling 2x2 KP Eemnes – Eemnes
14-11-1977	Openstelling Eemnes – Huizen met één rijbaan (1x2)
29-11-1983	Openstelling 2x2 Eemnes – Huizen (2 ^e rijbaan)
29-11-1983	Openstelling Huizen – Waterlandseweg met één rijbaan (1x2) (Stichtsebrug)
?-10-1985	Openstelling omleiding Waterlandseweg (N27) naar A6
13-12-1999	Openstelling 2x2 Huizen – Waterlandseweg (2 ^e rijbaan; 2 ^e Stichtsebrug)
13-12-1999	Openstelling 2x2 Waterlandseweg – KP Almere

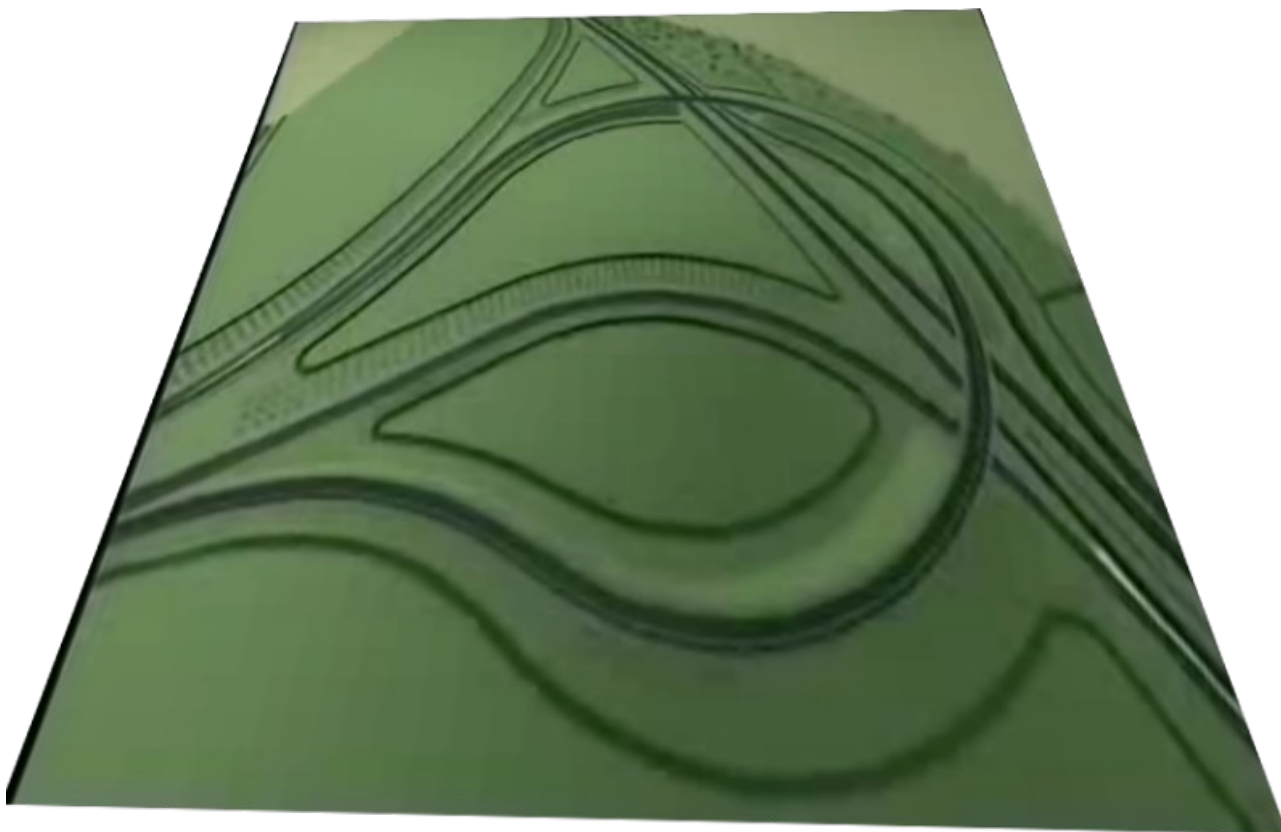
© 2003-2011 Autosnelwegen.nl
Overname van gegevens is toegestaan met bronvermelding
Laatste wijziging: 20-1-2011

Peter R. de Vries vindt het maar verdacht, dat Louwes niet gewoon over de A27 via Almere naar Lelystad reed, op 23 september 1999.

Er was nog iemand, die Louwes zijn recht op verweer ontzegde. Dit keer uit een heel andere hoek, ene Peter R. de Vries, de koene verdediger van allen die door misdaad en rechtspraak in het nauw worden gebracht. Kijk naar zijn programma's en u heeft altijd een alibi. Aanvankelijk leek hij welwillend te staan tegenover de pogingen Louwes van schuld vrij te pleiten. Later veranderde dit. Peter heeft daarvoor zo zijn eigen redenen, zoals:

Volgens Ernst L. was hij om 21.00 uur weer thuis in Lelystad. Hij heeft echter een nogal opvallende route naar huis genomen. Hij rijdt via Amersfoort, Harderwijk en 't Harde naar Lelystad. Bepaald niet de snelste weg vanuit Utrecht. Logischer lijkt het om via Almere naar Lelystad te rijden. Deze route is namelijk zo'n 50 kilometer korter.

Dit staat nu al jaren op zijn website (laatste controle 30 januari 2014), ook al is het verhaal al jaren geleden weerlegd. In het eigen verhaal van Louwes staat al te lezen, dat hij de reportage van de voltooiing van de route, die Peter hier beschrijft, heeft gadeslagen op de TV, maar wel vanuit zijn cel. Hier vergelijkt Peter de route die Louwes volgens eigen zeggen gereden heeft met zijn eigen imaginaire route. Hij had zich beter moeten inlezen; Louwes stelde duidelijk, dat hij de afslag bij Harderwijk had willen nemen. De afgelegde afstand zou dan 75 km zijn. De denkbeeldige route van Peter zou 58 km gaan bedragen. Een verschil van 17 km autorijden, maar ook nog eens van 80 dagen tijdreizen!

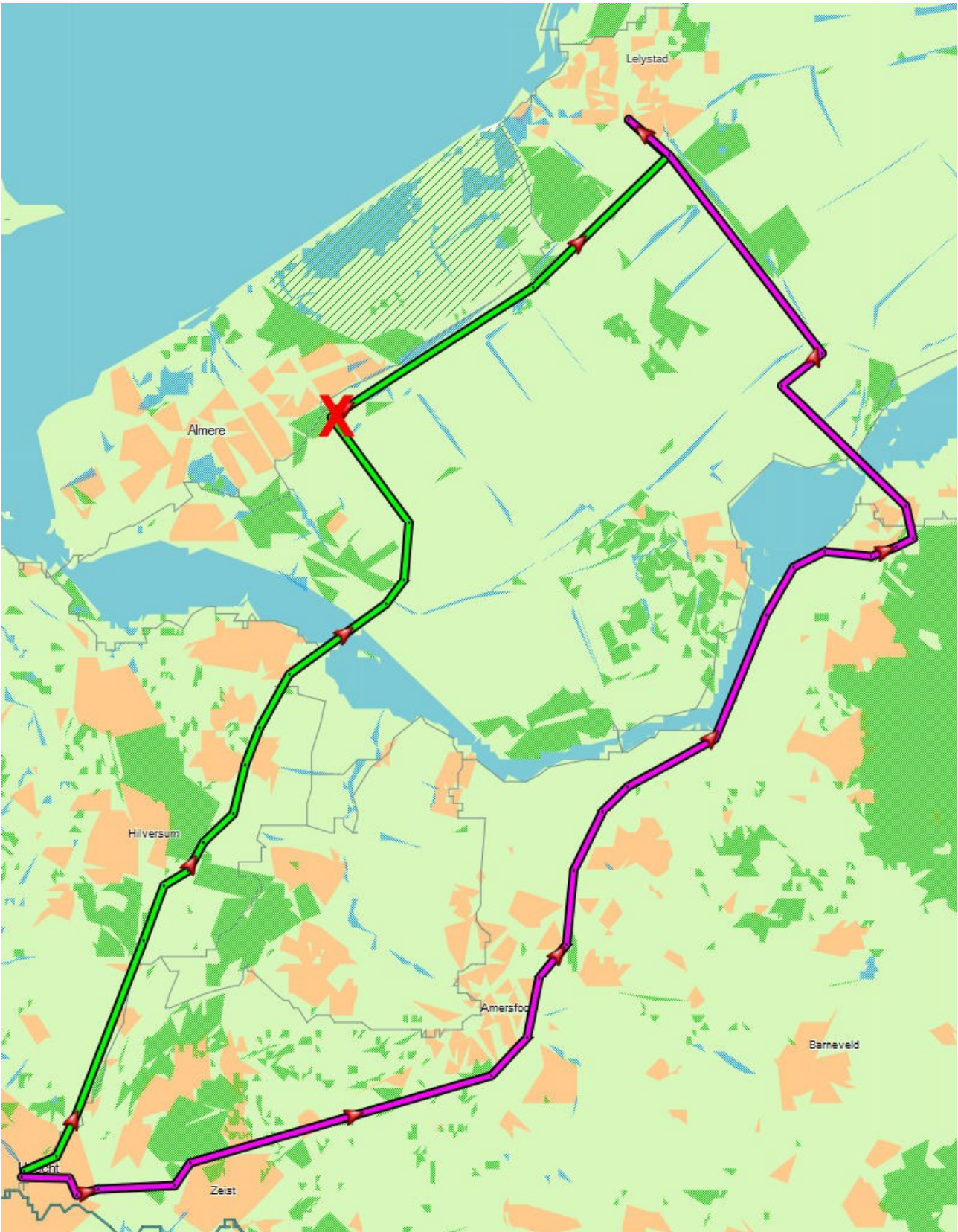

Beeld uit animatiefilm uit 1998 van Rijkswaterstaat van het knooppunt Almere, toen het alleen nog maar op papier en op animatiefilm bestond.

Nog even de feiten herhaald:

Het traject Huizen-Almere was pas in 1999 compleet. Het laatste knelpunt in deze route was de aansluiting van de A27 (Huizen - knooppunt Almere) op de A6 (Muiden - Lelystad e.v.). Het knooppunt Almere werd op *13 december 1999* feestelijk in gebruik genomen. Voor Louwes was het echter helemaal geen feestje. Hij zou nog drie jaar moeten wachten, om deze routeverkorting te kunnen gebruiken en dan nog maar voor heel tijdelijk.

Ook bij Peter R. de Vries heb je niet altijd een alibi.

De denkbeeldige route van Peter R de Vries (groen) werd pas compleet met het opruimen van de blokkade op 13 december 1999, toen Louwes al zat opgesloten. Deze - op 23 september 1999 nog denkbeeldige - route is 58 km lang. De route, die Louwes wilde rijden was 75 km lang.

Bas Haan

Ook Bas Haan (*Deventer Moordzaak - Het complot ontrafeld 2009*) sluit zich aan het rijtje als hulpofficier van justitie. En precies op zo'n ondoordachte manier als Peter R de Vries. Lees dit eens:

*"In één van zijn eerste verhoren zegt hij dat hij omstreeks acht uur met de weduwe belde en naar huis was doorgereden door op de A28 de afslag Nunspeet te nemen. Maar nadat hij met het tijdstip van het telefoongesprek van 20.36 uur werd geconfronteerd, **veranderde** hij zijn verhaal en herinnerde hij zich opeens pas bij de afslag 't Harde de A28 te hebben verlaten, van waar hij de weduwe gebeld zou hebben."*

Hierboven heb ik alle relevante verklaringen van Louwes in het PV van zijn verhoren aangehaald, de lezer kan dus zelf verifiëren, dat Haan er hier echt een potje van maakt. Hij tracht Louwes een uitlating aan te smeren, die hij nooit heeft gedaan en zelfs heeft bestreden. Je vraagt je af, welk doel Haan hiermee denkt te dienen. Haan kan zich niet verdedigen met de stelling, dat anderen hem in de war hebben gebracht. Hij gaat er immers prat op het dossier van haver tot gort te kennen!

Overigens wist Louwes al begin oktober 1999, dat zijn gesprek om 20:37 op de telefoon van de weduwe was geregistreerd. Ook kon hij toen al aangeven, dat dat gesprek op de 23e moest zijn geweest en niet de 24e, zoals de BTO in tweede instantie abusievelijk had berekend! Het politie-journaal op **6 oktober 1999**:

*Louwes geeft aan naar het vaste nummer van het Slo te hebben gebeld op de 23e **omstreeks 20.37 uur**. Via de techniek blijkt uit te komen dat dit gesprek op de 24e heeft plaats gevonden. Louwes heeft naar de PTT gebeld om uit te zoeken wanneer hij met zijn mobiele 06-53709437 heeft gebeld naar het vaste nummer Slo - [aansluiting slo] (..).*

Dat hij eerst acht uur als moment van bellen had opgegeven is menselijk. Dat was niet tijdens een verhoor, zoals Haan abusievelijk of insinuerend stelt, maar tijdens een oriënterend gesprek, op de maandag na het ontdekken van het drama (politiejournaal 27 september 1999). Het precieze moment van bellen was helemaal nog niet van belang. En ook de details van de autorit kwamen destijds helemaal niet aan de orde. De meeste mensen zitten niet voortdurend op de minutenwijzer van hun klok te kijken.

Bas Haan opnieuw:

"Nu, jaren later, heeft Maurice de Hond een heel nieuw alibi voor Louwes geconstrueerd. Volgens de Hond stond Louwes in de file die veroorzaakt werd door een breedtetransport rond het tijdstip dat Louwes naar eigen zeggen over de A28 reed. (..) Maar de theorie is gebaseerd op feitelijke onjuistheden en verkeerde aannames."

De basis van deze (aan-)klacht is al onjuist. Dit alibi heeft Louwes al vanaf zijn *eerste* ondervragingen gestand gedaan. De verklaringen staan ook hierboven weergegeven. En het breedtetransport is al helemaal geen vondst van Maurice de Hond en ook niet van Louwes. Het breedtetransport werd door de recherche zelf 'ontdekt' en in PV's vermeld. Meteen in 1999 naar aanleiding van de verklaringen van Louwes. Door twee bij de werkzaamheden betrokken getuigen werd verklaard, dat daarbij het verkeer tot stilstand kwam. Dit was rond acht uur. Onder het viaduct bij Beekhuizen, 3 km verder dan de afslag bij Harderwijk. Ik heb hierboven de gegevens al benut voor een eerste globale reconstructie. Bas Haan beweert te pas en te onpas, dat hij het dossier zo goed kent, maar blundert voortdurend.

Om aan die onjuistheden en aannames te komen draaft Bas Haan maar door. Hij verwijt Louwes, dat hij door middel van hervonden herinneringen zijn verhaal oppoetst. Louwes blijkt echter met deze - in het boek van Bas Haan beschreven - hervonden herinneringen precies de inhoud van zijn verklaringen anno 1999 tijdens de verhoren te reconstrueren. Een fragment uit het boek van Haan, waarin hij de hervonden herinnering van Louwes beschrijft:

"Het leverde nog meer resultaat op. Ik meende nu zo goed als zeker te weten dat ik mij nog op de snelweg had bevonden terwijl ik mevrouw Wittenberg belde. Dit moest dus tussen Harderwijk en 't Harde zijn geweest; bij de laatste plaats had ik de snelweg namelijk verlaten."

De eerste verklaring uit de verhoren (19 november 1999) herhaal ik nog maar eens:

"Hij was hierdoor afgeleid geweest en had de afslag Harderwijk gemist. Hij meende toen de afslag Nunspeet te hebben genomen maar dit bleek achteraf niet logisch. Zodoende nam hij aan via afslag 't Harde te zijn gereden, maar wist dit niet meer 100% zeker. Tijdens zijn rit van Utrecht naar Lelystad had hij volgens hem tijdens die file t.h.v. Harderwijk met zijn mobiele telefoon gebeld naar MV Wittenberg in Deventer."

en die van 29 november 1999 nog eens ter bevestiging:

"Voor zover ik mij herinner vond dit gesprek plaats tussen Harderwijk en 't Harde."

Ofwel, het geïnsinueerde verwijt, dat Louwes, en in zijn kielzog Maurice de Hond zich zouden baseren op verzinsels achteraf gaat volstrekt voorbij aan de inhoud van de verklaringen van Louwes in 1999.

Het verwondert Haan vervolgens dat Louwes het breedtetransport niet noemt:

*"In het internetdocument **Mijn eigen zaak in mijn eigen woorden** staat dat de file helemaal niet door een breedtetransport veroorzaakt werd, maar door een wegafzetting voor wegwerkzaamheden bij het viaduct over de snelweg in Harderwijk: 'Direct na het viaduct zag ik rechts op de afrit wagens staan van een wegenbouwbedrijf. Kort na het viaduct was de weg weer vrij en kon ik gewoon doorrijden.'"*

Zelf rijd ik geen auto, de fiets en de trein zijn mijn favorieten. Maar files zie ik toch genoeg. Zij hebben altijd een voorkant, zeg maar een begin en een achterkant, zeg maar een eind. Als het tegenzit, komen er aan het eind meer auto's bij, dan er aan het begin weten te ontsnappen. Dan groeit de file aan. Als de oorzaak van de file zelf in beweging is, denk aan een langzame caravanrijder, of een vrachtwagen, waarvan de lading ligt te schuiven, dan is de kans groot, dat de achterste auto's in de file nooit de oorzaak van de file te zien krijgen. Bij het breedtetransport zal dat ook zo gewerkt hebben. Dat breedtetransport heeft heus niet staan wachten, om Louwes te begroeten of om hem voor te laten gaan.

De getuigen, die ik al eerder aanhaalde, hadden het overzicht; het was de combinatie van wegwerkzaamheden en het passerende breedtetransport, die de file veroorzaakte. Dat was niet onder het viaduct bij Harderwijk, maar bijna 3 km verderop, bij Beekhuizen. Het politiejournaal:

Op 991125 te 11.00 uur in de directieket te Nunspeet gehoord:

[NAW gegevens] Is besteks-administrateur van RWS.

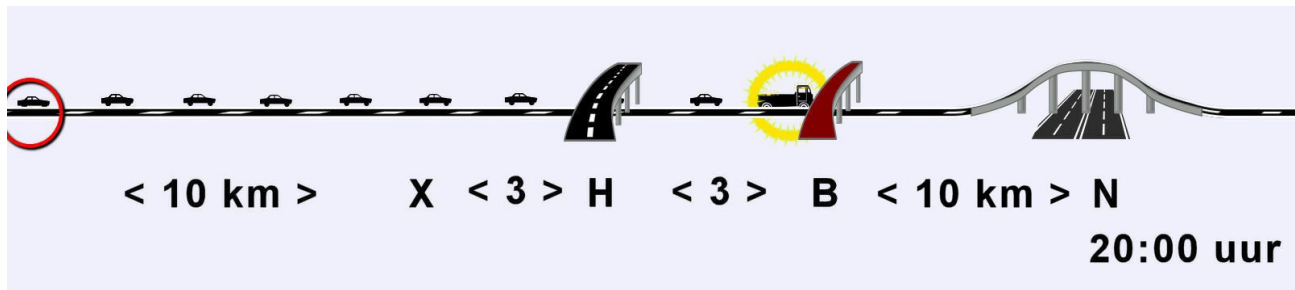
Verklaarde dat op 23 september 1999 omstreeks 19.10 uur is begonnen met de afzetting van twee rijstroken tussen Harderwijk en Nunspeet waarbij het verkeer van twee rijstroken naar de vluchtstrook werd geleid. Omstreeks 20.00 uur is een breedtetransport gepasseerd van 4.25 meter waarbij file is ontstaan. Copieën van het logboek meegekregen en met het pv verhoor ingeleverd.

Op 991125 te 12.20 uur in de directieket te Nunspeet gehoord:

[NAW gegevens]. Is assistent uitvoerder van Koop Tjuchem BV.

Verklaarde op 23 september 1999 geconfronteerd te zijn met een breedtetransport dat over de vluchtstrook kon passeren. Bij viaduct Beekhuizen in de A 28 hield het transport even stil om kegels te verplaatsen. Of er toen een file is ontstaan weet getuige niet maar normaal gesproken zijn er op donderdag en vrijdag altijd file's daar.

Verklaring bij pv vastgelegd.

De oorzaak van de file in de gele cirkel: het breedtetransport stopt voor het viaduct van Beekhuizen. Rode cirkel: actuele positie Louwes. Voorts:

- X Positie Louwes, toen hij zich in de file vast reed
- H Afslag Harderwijk
- B Viaduct Beekhuizen
- N Afslag Nunspeet

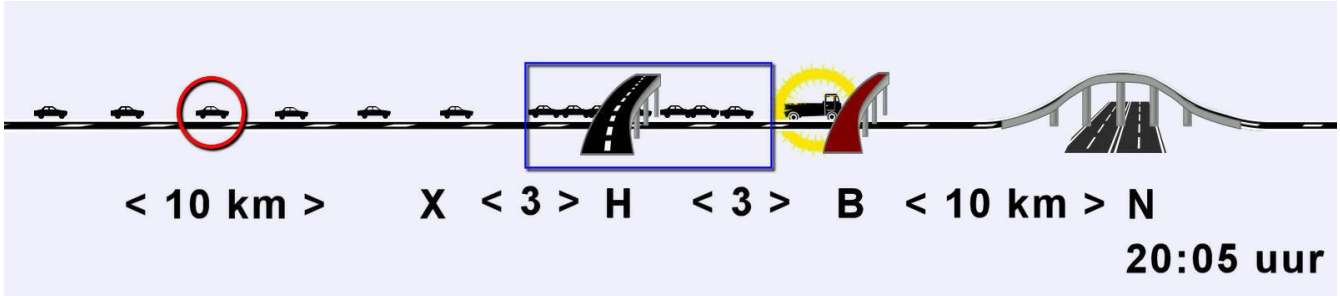
Al voor Harderwijk kwam Louwes tot volledige stilstand. In *Leugens over Louwes (2011)* geeft Derksen aan, dat Louwes volgens eigen zeggen 3 km voor Harderwijk in de file kwam te staan. De file moet op dat moment dus tot ruim 6 km vanaf de versperring zijn aangegroeid. Dat neemt naar schatting rond 15 minuten in beslag. In de volgende paragraaf leg ik uit, hoe ik die schatting maak. Zo'n file moet ook weer oplossen. Nu passen er meer auto's in een file, dan op een weggedeelte, waarop normaal kan worden door gereden. Ik denk al gauw 5 keer zoveel. Bij het oplossen van de file, moet deze ruimte eerst weer worden teruggewonnen, voordat het verkeer weer normaal opgang komt. Dit verklaart alles prima de overbrugging in tijd van ongeveer 20 minuten tussen het moment dat Louwes door het breedtetransport stil kwam te staan en het moment, dat Louwes de telefoon greep. En het verklaart de hiermee samenhangende overbrugde afstand van zo'n 12 tot 13 km (van vóór Harderwijk tot bij Nunspeet). In de file reed Louwes dan gemiddeld zo'n 35 tot 40 km per uur, inclusief stilstand tot uiteindelijk weer een redelijk tempo.

Alleen door eerst grote fouten te maken komt Haan tot een weerlegging van Louwes' relaas. Een methode, waarvan hij zich wel meer bediende (*OT & NT*).

De twee-seconden-regel

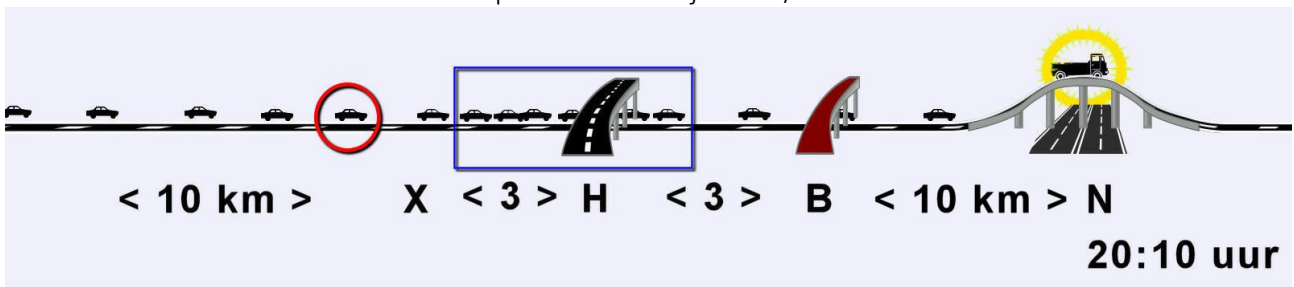
Deze regel wordt de rijksoverheid gezien als een vuistregel voor veilig rijden. Een andere vuistregel stelt, dat als men maar een halve seconde aanhoudt, er sprake is van bumperkleven. Dan is men strafbaar. De overheid toont begrip als in drukke situaties de tussenafstand minder dan twee seconden bedraagt; de twee-seconden-regel is een advies. Laten wij, gegeven de naderende wegwerkzaamheden, waarvoor al van te voren was gewaarschuwd, even aannemen, dat de verkeersstroom, waarin Louwes zat in bij nadering van Harderwijk met een snelheid van 60 km per uur reed. Eerst reed de stroom misschien nog harder, later werd de hinder die het breedtetransport veroorzaakte merkbaar. Zo'n breedtetransport mag pas om 19:00 uur de weg op

en zat natuurlijk al een tijdje op de A28. Nog weer later moest de verkeersstroom snelheid minderen tot uiteindelijk stilstand. Uiteraard gaat het bij die 60 km per uur om een gemiddelde. Het verkeer reed af op het viaduct Beekhuizen, waar het verkeer halt moest houden. Een modelberekening geeft aan, hoeveel oponthoud deze file veroorzaakt zal hebben. Een voertuig met de snelheid van 60 km/uur rijdt 16,7 m per seconde. Voor de twee-secondenregel moet men dan 33 m tussenafstand in acht nemen. Voor een eenvoudig rekenvoorbeeld ga ik hier uit van een niet zo veilige tussenafstand van 20 m.

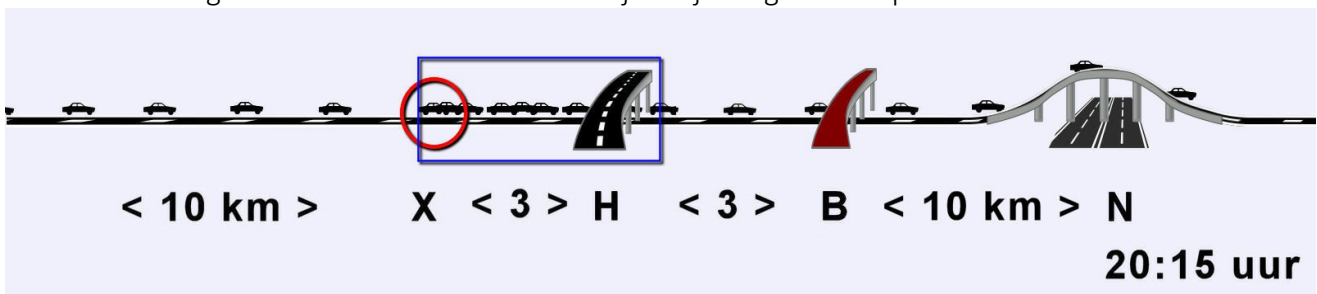
De file groeit aan, met een snelheid van ongeveer 2 km per 5 minuten

Om 6 km stilstaande file op te bouwen heb je - met tussenruimtes van 1 m - ongeveer 1000 voertuigen van rond de 5 m nodig. Er zitten ook vrachtwagens tussen, maar die gebruiken of veroorzaken naar verhouding ook meer tussenruimte, dus dat maakt grosso modo voor het rekenmodel niets uit. Al rijdend nemen die 1000 voertuigen via de hierboven voorgestelde tussenafstand en inclusief de eigen lengte $1000 \times (5+20) \text{ m} = 25 \text{ km}$ weglengte in beslag. Het achterste voertuig in de file moet dan nog $25 - 6 = 19 \text{ km}$ afleggen om te kunnen aansluiten aan de achterzijde van de file, die immers in die tijd tot een lengte van 6 km lengte is aangegroeid. Het maakt daarbij niet uit, of de voorzijde van de file al weer rijdt of niet. Als er maar steeds het achterste stuk van de file stilstaat. Dit proces duurt bij 60 km/uur 19 minuten.

Om 20.10 uur is het breedtetransport met horten en stoten weer in beweging en lost de file aan de voorzijde weer op. Aan de achterzijde groeit de file nog steeds aan. Deze is dan '10 minuten' lang.

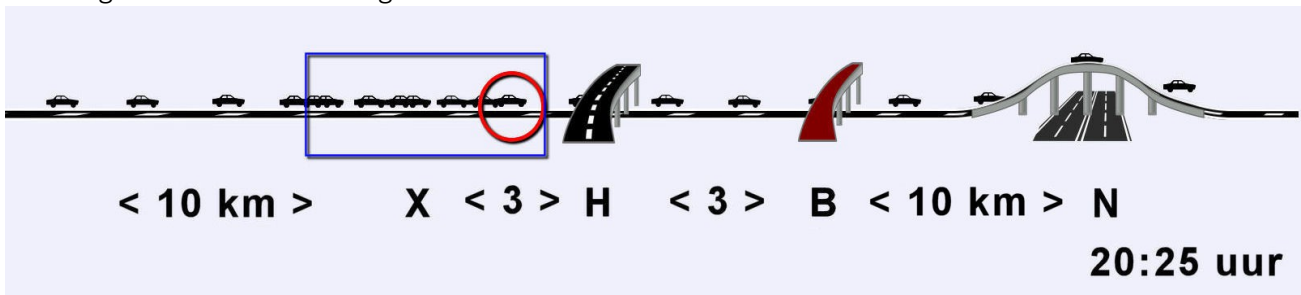
Aanvankelijk was het aantal beschikbare voertuigen nog over twee rijstroken verdeeld. Er werd tot aan het viaduct van Harderwijk geritst. Daardoor was de lengte van het wegdeel, vanwaar het 'filevoer' werd aangevoerd natuurlijk korter. En kost de opbouw van de file volgens dit model ook minder tijd, nu rond 10 minuten. Dat ritsen zal weer geleid hebben tot ruimteverlies en strubbelingen - ook in het relaas van Louwes terug te vinden - waardoor een deel van het 'voordeel' weer verloren gaat. Een kwartier als uitkomst lijkt mij een goed compromis.

Om 20.15 bereikt Louwes de staart van de file, drie km voor Harderwijk. De file heeft dan nog steeds een lengte van '10 minuten'.

Als het verkeer sneller reed, moet het een grotere tussenafstand hebben aangehouden en duurde het daarom bijna net zo lang.

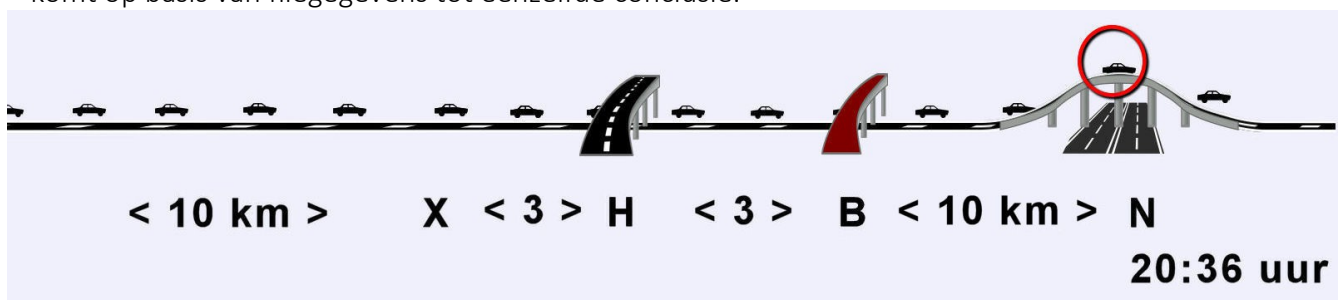
Het is niet waarschijnlijk, dat de file in zijn geheel heeft stil gestaan. Terwijl de file aan de voorkant 'oploste', stond deze aan het eind nog steeds stil en vulde zich aan de achterzijde verder aan. De file bewoog zich voort als een regenwurm.

Om 20:25 bereikt Louwes de voorzijde van de oplossend file..

Het model laat zien, dat - uitgaande van de verklaringen van Louwes zelf, aangevuld met de gegevens uit het verslag van de wegwerkzaamheden - hij rond 20:15 tot stilstand kwam, terwijl de voorkant van de file alweer kon oplossen. Alle onzekerheden daargelaten.

Dat oplossen is na het doorlaten van het breedtetransport natuurlijk meteen begonnen. Stel, dat dit al rond 20:05 was en dat ieder voertuig 1 seconde reactietijd gebruikte, om weer op te trekken. Dan was Louwes met 1000 auto's voor zich na een kwartier weer 'los', dus rond 20:20 uur of zoveel later als er werd getreuzeld met het optrekken. Met nog steeds dat langzaam rijdende breedtetransport voor zich en daartussen 1000 medeweggebruikers op de soms aanvankelijk smalle vluchtstrook kan Louwes nooit voor 20:36 uur voorbij Nunspeet zijn gereden. Ook Derksen komt op basis van filegegevens tot eenzelfde conclusie.

Om 20:36 bereikt Louwes Nunspeet en gebruikt zijn mobiele telefoon. Toen mocht dat nog.

Bewijzen doet dit alles niets. De modelberekening demonstreert slechts, dat het verweer van Louwes consistent is. Meer hoeft ook niet. Dat wordt maar al te vaak vergeten.